

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут промислових та бізнес технологій (ІПБТ)
Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ), м. Дніпро
Українська асоціація управління проєктами «УКРНЕТ», м. Київ
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (НДІВ)
Національної академії правових наук України (НАПрН України), м. Київ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ
Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса
Честоховський політехнічний університет, Польща
Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska Rzeczpospolita, Польща;
Вища економіко-гуманітарна школа (WSEH) м. Бельсько-Бяла, Польща
Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, (WSZOP), Польща
Університет в Мішкольце, Угорщина
Інститут підвищення кваліфікації, Будапешт, Угорщина
Вища школа менеджменту у Варшаві, (WSM), Польща
Astana IT University, Kazakhstan
за підтримки:
Центр Українсько-європейського наукового співробітництва
Видавничий дім «Гельветика»
Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Юридична компанія «ЮРСЕРВІС», м. Дніпро

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ **за матеріалами**

V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙПРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,
23-24 березня 2023 р.

ДНІПРО
ЮРСЕРВІС
2023

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

за матеріалами

V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»

**«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,**

23-24 березня 2023 р.

**ДНІПРО
ЮРСЕРВІС
2023**

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

Конференція запроваджена МОН України, лист Інституту модернізації змісту освіти МОН України № 21/08-53 від 19.01.2023 року у розділі III. Інтернет-конференції за № 6 у переліку.

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В.О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В.М.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожко Г.К.

«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ»: збірник наукових праць за матеріалами V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23-24 березня 2023 р.). УДУНТ, УКРNET, НДІВ НАПрН України, Дніпро: Юрсервіс, 2023. 730 с.

У збірнику наукових праць наведені матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій». Збірник наукових праць становить інтерес для наукових працівників, викладачів, фахівців з інтелектуальної власності та управління проєктами, а також студентів.

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

- © Український державний університет науки і технологій, 2023
- © Українська асоціація управління проєктами, 2023
- © Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, 2023
- © Колектив авторів збірника, 2023

**ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З КОМПЛАЄНСУ
ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

В.О. ПЕТРЕНКО

д.т.н., проф., в.о. завідувача кафедри інтелектуальної власності та управління проектами Інституту промислових та бізнес технологій Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Т.А. ФОНАРЬОВА

к.е.н., доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та управління проектами Інституту промислових та бізнес технологій Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

А. М. СЕЛЕГЕЙ

д.т.н., доцент, професор Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

В.С. МАМЕШИН

к.т.н., доцент, доцент кафедри металургії чавуну та сталі Інституту промислових та бізнес технологій Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Анотація. Стаття присвячена актуальній проблемі підготовки фахівців з комплаєнсу металургійного виробництва на кафедрі інтелектуальної власності та управління проектами в Інституті промислових та бізнес технологій (ІПБТ) Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ). Виходячи із визначення концепції комплаєнсу, автори наголошують на необхідності підготовки фахівців, які б мали сучасні спеціалізовані теоретико-методологічні, практичні знання в галузі металургії та володіли б теорією й практикою управління металургійним підприємством з огляду дотримання норм і правил, які б знали потенційні небезпеки, пов'язані з металургійним виробництвом,

вживали б заходи моніторингу, контролю відповідності та швидкого реагування, коли виникають проблеми, навчали би персонал протоколам безпеки задля виробництва й реалізації конкурентоспроможної металургійної продукції, функціонування та інноваційного розвитку металургійних підприємств.

Ключові слова: комплаєнс, металургійне виробництво, освітня програма, методи навчання, інноваційний розвиток.

Abstract: The article is devoted to the actual problem of training specialists in the compliance of metallurgical production at the Department of Intellectual Property and Project Management at the Institute of Industrial and Business Technologies of the Ukrainian State University of Science and Technology. Based on the definition of the concept of compliance, the authors note the need to train specialists who would have modern specialized theoretical and methodological, practical knowledge in the field of metallurgy and would have the theory and practice of managing a metallurgical enterprise, taking into account compliance with norms and rules, knowing the potential hazards associated with metallurgical production take measures to monitor, control compliance and quickly respond when problems arise, train personnel in safety protocols for the production and sale of competitive steel products and innovative development of steel enterprises.

Keywords: compliance, metallurgical production, educational program, training methods, innovative development.

Вступ. Актуальність дослідження обумовлена, тим що, основними концептуальним завданням діяльності Українського державного університету науки і технологій є участь у створенні привабливої та конкурентоспроможної національної системи вищої освіти, інтеграції до Європейського освітнього та наукового простору та приведення змісту вищої освіти у відповідність до сучасних вимог і перспективних напрямів. Реалізація цих сучасних освітніх цілей можлива шляхом створення нових освітньо-професійних програм (ОПП), саме такою є ОПП «Комплаєнс металургійного виробництва» з галузі знань 13 «Механічна інженерія» спеціальності 136 «Металургія», яка відповідає

сучасним потребам розвитку металургійного виробництва, стану ринку праці в металургійній галузі, побажанням здобувачів вищої освіти та вимогам роботодавців до випускників.

Зміст концепції освітньої діяльності приведено у відповідність до положень Стандарту вищої освіти зі спеціальності 136 «Металургія», що затверджений наказом МОН України від «24» листопада 2020 р. №1455 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 136 «Металургія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти».

Основою даної програми є сучасні спеціалізовані теоретико-методологічні, практичні знання в галузі металургії. Фокусом ОПП є економічні й управлінські знання з комплаєнсу металургійного виробництва. Група по розробці ОПП «Комплаєнс металургійного виробництва» сформована з провідних науково-педагогічних працівників кафедр «Технічна механіка», «Інтелектуальної власності та управління проектами», «Міжнародної економіки і соціально-гуманітарних дисциплін», «Металургії чавуну та сталі» УДУНТ.

Основна частина. Необхідність підготовки фахівців з комплаєнсу металургійного виробництва обумовлена трьома важливими факторами.

По-перше, металургійна галузь України перебуває у кризовому стані, в умовах війни та глобальної конкуренції. Окрім того, проблеми накопичувалися досить довгий період часу, отже, основні проблеми розвитку металургійної галузі: високий рівень експортної залежності; використання застарілого обладнання та технологій і, як наслідок, висока енерго-та матеріалоємність виробництва; недостатність власних коштів для докорінної модернізації виробництва тощо. Вирішення наведених проблем підштовхує власників підприємств до пошуку джерел фінансування масштабних інвестиційних проектів, найбільш реальними з яких є іноземні інвестиції. [1]

Розвиток вітчизняної металургійної галузі має відповідати світовим тенденціям та орієнтуватися на модернізацію металургійних підприємств. Для цього необхідно розробити державну програму модернізації та розвитку галузі.

Серед її основних завдань, за переконанням експертів, необхідно виокремити такі:

- оптимізація металургійних потужностей до прийнятних меж із урахуванням максимально можливого розширення внутрішнього ринку;

- розроблення та реалізація інноваційної моделі розвитку галузі шляхом створення та впровадження у виробництво принципово нових наукоємних, ефективних, ресурсощадних і екологічно чистих технологій світового рівня;

- розвиток внутрішнього ринку металопродукції, оскільки саме він є ключовим важелем для стабілізації та розвитку металургійної галузі країн в умовах погіршення світової кон'юнктури й посилення конкуренції на зовнішньому ринку [2].

По-друге, стан і тенденції розвитку металургійної галузі слід розглядати в контексті руху України до ЄС. Це означає, що українські металурги повинні усвідомити цінності та правила, стандарти, нормативи на яких будується металургійне виробництво у країнах ЄС, окрім того, необхідно вивчати передовий досвід європейських колег з ефективною організацією виробництва та бізнес-процесів. З цієї точки зору концепція комплаєнсу набуває все більшого значення в Європі і, не тільки в сфері фінансів, в якій він був започаткований та довів свою ефективність, а й і в промисловому секторі комплаєнс-програми почали впроваджувати на крупних промислових підприємствах, зокрема – металургійних.

Комплаєнс металургійного виробництва розуміється як процес забезпечення відповідності всіх створених металевих виробів стандартам безпеки, охорони здоров'я та навколишнього середовища. Для металургійних підприємств важливо дотримуватися цих правил, щоб захистити своїх працівників і навколишнє середовище. Відповідність починається з оцінки матеріалів, які використовуються у виробництві, і процесів, які використовуються для створення продуктів. Крупні металургійні виробники повинні переконатися, що всі матеріали безпечні для використання. Крім того, вони повинні забезпечити ефективність виробничих процесів і відповідність

чинним нормам. Менеджмент металургійних підприємств повинен знати про будь-які потенційні небезпеки, пов'язані з металургійним виробництвом та продуктом, і вживати заходів для їх мінімізації. Нарешті, компанії повинні мати систему моніторингу відповідності та швидкого реагування, коли виникають проблеми. Це включає регулярні перевірки, аудити та навчання персоналу протоколам безпеки. Здійснюючи ці кроки, металургійні компанії можуть гарантувати, що їх металургійне виробництво відповідає всім чинним нормам і стандартам.

До сфери комплаєнса відносяться також специфічні області, такі як:

- протидія легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму;
- розробка документів і процедур, що забезпечують відповідність діяльності компанії з чинним законодавством;
- захист інформаційних потоків, протидія шахрайству і корупції, встановлення етичних норм поведінки співробітників і т. д. [3]

Виходячи з вищезазначеного, на перший план виходить наявність фахівців-менеджерів, які докорінно знають сутність, особливості металургійного виробництва та здатні діяти в сфері комплаєнсу, тобто виробляти відповідні програми управління ризиками невідповідності та контролю за їх виконанням.

Питаннями вивчення та впровадження комплаєнсу на вітчизняних підприємствах займаються такі провідні вчені, як П. Перерва, Т. Кобелева, С.Дж. Гріффіт, А. Філіппович, В. Черепанова, О. Неізнана, Р. Постума, М. Муха, О. Коробкова, М. Новікова, А. Слюсар та ін.

Таким чином, наукове підґрунтя, яке створене, вже опробовано та застосовується в реальних умовах діючих підприємств, які, в свою чергу, зацікавлені в інноваційному розвитку на шляху до співпраці із споживачами металургійної продукції з Європи й багатьма інвесторами та утворюють попит на фахівців з комплаєнсу металургійного виробництва.

По-третє, слід розуміти, що діяльність Українського університету науки і технологій та Інституту промислових та бізнес технологій, в його складі, відповідає сучасним тенденціям розвитку економіки країни, вимогам щодо якості освіти та попиту на ринку праці, тому створення сучасних освітньо-професійних програм навчання регулюються в університеті відповідними документами, а саме Положенням «Про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Українському державному університеті науки і технологій». Розділ 4 цього Положення, а саме «Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм» детально описує систему створення ОПП в університеті.

Отже, ОПП «Комплаєнс металургійного підприємства» – це сучасна освітня програма підготовки магістрів з металургії, у фокусі якої знаходиться комплаєнс металургійного виробництва. Обов'язкові компоненти освітньої програми циклу загальної підготовки: «Інноваційний розвиток металургійного підприємства», «Виробнича безпека». Обов'язкові компоненти циклу професійної підготовки: «Наукові дослідження в металургії», «Сучасне металургійне виробництво», «Комплаєнс-проекти та програми металургійного виробництва», «Технологічна безпека та ресурсне заощадження металургійного виробництва», «Комплаєнс-ризики металургійного виробництва», «Експлуатація металургійного устаткування».

Вибіркові компоненти за циклом професійної підготовки: «Менеджмент якості», «Зовнішньоекономічна діяльність та конкурентоспроможність підприємств», «Автоматизація металургійного виробництва», «Системи автоматизованого проектування», «Контроль якості сировини та продукції металургійного виробництва», «Логістика металургійного виробництва», «Управління персоналом», «Інтелектуальна власність».

ОПП «Комплаєнс металургійного виробництва» зорієнтована на студентсько-центроване навчання, проблемно-орієнтоване викладання дисциплін, передбачає самонавчання на основі інформаційних технологій дистанційного навчання. Основними формами організації навчального процесу

є лекції класичні, мультимедійні, практичні заняття, лабораторні роботи, консультації, курсове проектування, самостійна робота (зокрема, з використанням технологій дистанційного on-line навчання), практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи.

Викладання планується здійснювати з орієнтацією на інноваційні методи дистанційного навчання. Одним з таких є кейс-комплект навчально методичних матеріалів, який розробляється на весь курс дисципліни. Кейс-комплект дисципліни дозволяє самостійно освоїти навчальний матеріал. При цьому основним завданням викладача стає підтримка процесу самостійного засвоєння первинних знань студентами, для чого можуть бути задіяні всі відомі форми навчальної діяльності: обов'язкові тематичні консультації, самоконтроль, робота з мультимедіа-курсами і ін. В кейс-комплекті передбачається лекційний матеріал як у формі контактних так й віртуальних занять. Віртуальні лекції доцільно проводити з використанням різних інформаційних технологій.

В рамках запропонованої ОПП створені електронні варіанти курсів лекцій і методичних вказівок, які студенти можуть використовувати в процесі самостійної роботи. Отримані на лекційних заняттях теоретичні знання закріплюються і застосовуються при виконанні лабораторного практикуму, в результаті чого піддаються більш глибокому вивченню. Як наслідок, відбувається практичний зв'язок між теорією і реальними можливостями реалізувати на практиці отриманих знань, що і є метою цих занять. На практичних та лабораторних заняттях викладачі створюватимуть умови для вироблення здібностей швидко орієнтуватися в різних виробничих умовах, застосовувати отримані знання і використовувати раніше отримані професійні вміння та навички. Лабораторні роботи як метод навчання багато в чому носять дослідницький характер, і в цьому сенсі високо оцінюються в дидактиці. Вони пробуджують у студентів зацікавленість використовувати здобуті знання для вирішення практичних і теоретичних проблем.

Висновки. Підводячи підсумок слід зазначити, що створення ОПП «Компласнс металургійного виробництва» відповідає вимогам часу, попиту на

ринку праці, розвитку металургійної галузі та повністю відповідає концепції Українського державного університету науки і технологій. Впровадження вище зазначеної ОПІ дозволить здійснити підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі формування та розвитку загальних і фахових компетентностей в галузі металургії, економіки та комплаєнс управління, що відповідають сучасним вимогам до керівництва металургійним виробництвом.

Література:

1 Небилиця, В.С., Пригара, І.О., Новикова І.В. Оцінка інвестиційної привабливості галузі на прикладі металургійної промисловості України. *Приазовський економічний вісник*, 2017. № 5(05). С. 176-180.

2 Амоша О.І., Нікіфорова В.А. Розвиток металургійної смарт-промисловості в Україні: передумови, проблеми, особливості, наслідки: науково-аналітична доповідь; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. 67 с.

3 Fonarova T., Petrenko V., Bushuiev K. Mission and strategy of the compliance program of metallurgical enterprise development management. Innovative integrated computer systems in strategic project management, [Text]: Collective monograph edited by I. Linde. European University Press. Riga: ISMA, 2022. 200 p. DOI: <https://doi.org/10.30837/MMP.2022.087>